

Versie: 8 augustus 2019

N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij

© Allan Kleiweg

Overzicht RTM-tramhavens

Het begrip ‘tramhaven’ moet in dit verband ruim worden gezien. Naast volwaardige tramhavens, zoals die van Hellevoetsluis, worden hier ook steigers en kades met tramaansluiting vermeld, waar goederenoverslag plaats heeft gevonden en/of reizigers konden overstappen van de tram op de veerboot of andersom. Sommige locaties werden jarenlang zeer intensief gebruikt, maar andere slechts bij hoge uitzondering. Voor het mogelijk maken van verbindingen met geïsoleerde landsdelen droeg de rijksoverheid (Rijkswaterstaat) zorg voor de beschikbaarheid van zogenaamde rijkssteigers. Voor het laden en lossen van de sleepschepen met goederenwagens, waren i.v.m. het getij vaak steigersporen op verschillende hoogtes aanwezig,

De RTM kende slechts vier zogenaamde exploitatiegroepen; Hoeksche Waard, Voorne en Putten, Flakkee en Zeeland. De tramlijn vanaf de Rotterdamse Rosestraat over IJsselmonde naar de Barendrechtse Brug, werd tot de Groep Hoeksche Waard gerekend. De tramlijn vanaf de Rotterdamse Hillesluis naar de Spijkenisserbrug, tot de Groep Voorne en Putten. De tramlijn van Anna Jacobapolder naar Steenberg, over St. Philipsland en deels door Brabant, werd tot de Groep Zeeland gerekend. In deze artikelenreeks worden, voor de overzichtelijkheid en het gemak van de lezer, de RTM-lijnen over de eilanden IJsselmonde en St. Philipsland en door Brabant, apart behandeld. Hier benoemen wij dus zes exploitatiegroepen.

Groep Rotterdam en IJsselmonde

- **Rotterdam** (Cornelder-raccordement, Stieltjesstraat). In 1922 aangelegd als raccordement voor Cornelder's Scheepvaart Maatschappij, die de locatie reeds in 1925 verliet. Vanaf 1925 in gebruik bij de RTM. De RTM verzorgde rechtstreeks zendingen vanuit haar vervoergebied naar o.a. Hull en Londen. De firma Cornelder, opgericht in 1814, is nog altijd actief (thans als onderdeel van supercargadoor Koninklijke Burger Groep van Wm.H. Müller & Co) en thans gevestigd in Poortugaal.

Groep Hoeksche Waard

- **Numansdorp-Haven** Veerhaven in gebruik tot 1964
- **Strijen-Haven**

Groep Voorne en Putten

- **Hellevoetsluis** Veerhaven in gebruik tot 1971

Groep Flakkee

- **Dirksland-Haven**
- **Galathese Sluis** (Zonder tramaansluiting)
- **Middelharnis-Haven** Veerhaven in gebruik tot 1971
- **Ooltgensplaat-Steiger** Veerhaven in gebruik tot 1964
- **Oude Tonge-Haven**
- **Stellendam-Steiger**

Het historische ponton met loopbrug van Middelharnis Haven, is in 2013 in opdracht van de gemeente Middelharnis en met subsidie van de provincie Zuid-Holland, geheel gerestaureerd. Vanaf dit ponton vertrok jarenlang het veer naar Hellevoetsluis.

Groep Zeeland

- **Brouwershaven-Slingerbos**
- **Zijpe** Veerhaven in gebruik tot 1988

Groep St. Philipsland en Brabant

- **Anna Jacobapolder** Veerhaven in gebruik tot 1988

Numansdorp-Haven met tramstation. Op de voorgrond: tramsporen t.b.v. laden/lossen sleepschepen.

ss Min. C. Lely in de Tramhaven te Hellevoetsluis. Winter 1962-63 .

Bronnen:

- Drs. A. Dijkers, De R.T.M. op de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Eilanden (Leiden, Nederland: E.J. Brill, 1971), ISBN: onbekend, 262 bladzijden. NVBS-boekenreeks deel 7 .
- Afbeelding 471.1: Ponton Middelharnis - Fotograaf onbekend. Bron: <https://www.haasnootbruggen.nl/oude-tijden-herleven-in-middelharnis/> .
- Afbeelding 471.2: Numansdorp-Haven - Prentbriefkaart, fotograaf onbekend.
- Afbeelding 471.3: Tramhaven Hellevoetsluis - Fotograaf onbekend. Bron: www.serc.nl .